

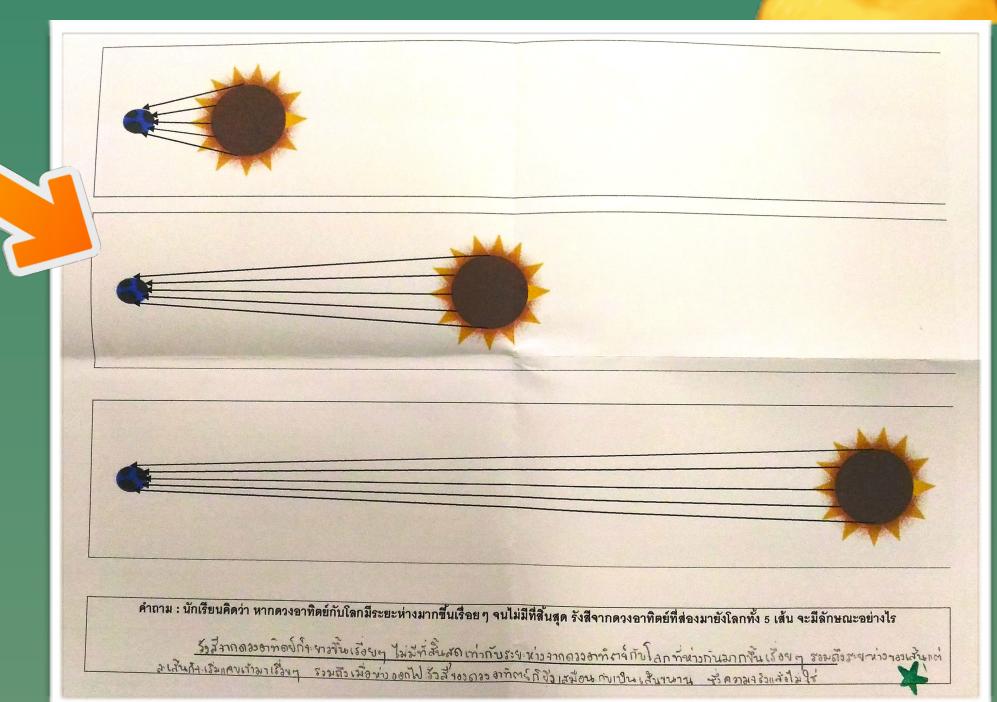
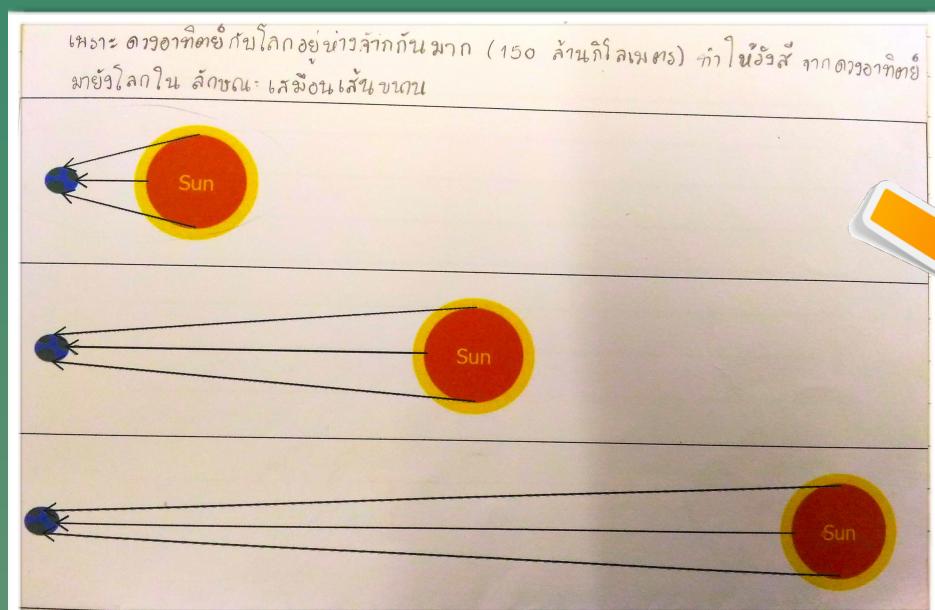
ปรับเปลี่ยน...เพื่อเรียนรู้

ก่อนที่จะเริ่มต้นสอนในภาคเรียนวิทยา ชั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีการศึกษา ๒๕๖๘ หัวข้อเรื่อง “เขตภูมิอากาศ ณ ดูโอแลและรัฐพิบัติภาคตุ่น” ครูผู้สอนได้มีการคุยกันร่วมกับครูอาจารย์ที่เป็นครูวิชา ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ ที่ผ่านมา พบร่องรอยนี้ไม่ตรงกับประมาณการจัดการเรียนรู้รายภาค ตัวแผนการสอนมีความยืดหยุ่นและใช้เวลานาน ทำให้สอนไม่ได้ตามเวลาจำานวนคาบที่มี ในบางครั้งต้องมีการลดเวลาในบางกิจกรรมลงและเร่งสอนเพื่อที่จะให้ได้ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ตามแผนการสอน ซึ่งครูผู้สอนก็คาดว่าผู้เรียนหลายคนจะไม่สามารถรับและเกิดกระบวนการเรียนรู้ในคาบเรียนนั้นทั้งหมด ซึ่งการเร่งนี้ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรกับผู้เรียน แต่สร้างความสบายนิ่งให้กับผู้สอนที่สามารถสอนตามแผนที่กำหนดเอาไว้ได้ แผนการสอนนี้เมื่อไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องมีการปรับแผนการสอนเพื่อผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ ในขณะเดียวกันก็ปรับให้การเรียนการสอนเกิดความกระชับขึ้นและได้เนื้อหาที่ครอบคลุมในระยะเวลาที่สั้นลง และทรงตามประมาณการจัดการเรียนรู้รายภาค ทำให้ตัวครูผู้สอนเขียงและครูวิชาจึงได้ไปปรึกษาครุภัณฑ์และครูผู้สอนที่มีที่ช่วยคิด เพื่อขอคำแนะนำในการปรับแก้ไขแผนการสอน

ในช่วงที่คุยกันนี้ เราได้พูดคุยถึงกระบวนการเรียนรู้ของเต็กนักเรียนชั้น ๖ ในรุ่นนี้และเป้าหมายของครูในการออกแบบแผนการสอนแต่ละครั้ง หลายครั้งที่เรา มีข้อสรุปของบทเรียนที่จะให้เต็กได้ในคาบเรียนนั้นอยู่แล้วจากการวางแผนการสอน แต่เราไม่ได้ลงรายละเอียดมากนักกับคำนวณที่จะนำพาไปสู่คำตอบนั้น หลายครั้งเราคิดว่าคำนวณนี้ดีแล้วและอาจจะได้คำตอบที่ดีตามที่เราคาดการณ์ไว้ในแผน แต่เรากลับพบว่าในห้องเรียนไม่เป็นอย่างนั้น ในกระบวนการคุยกันนี้ คำนวณจากครูปัดที่ครูผู้สอนเสนอว่า “ต้องการให้ผู้เรียนได้อะไรจากกิจกรรมนี้” “ข้อสรุปที่เราต้องการให้เต็กได้จากกิจกรรมนี้คืออะไร” “คำนวณแบบไหนที่จะให้ได้ข้อมูลที่เรา想要” จากคำนวณนี้ครูผู้สอนเองก็ได้กลับมาของสื่อการสอนและคำนวณที่เคยใช้กับนักเรียนรุ่นที่ผ่านมาในปีการศึกษา ๒๕๖๗ เพื่อที่จะปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนรุ่นนี้ซึ่งเรียนรู้จากสื่อที่เป็นภาพได้ดีและคำนวณที่ใช้ต้องเป็นคำนวณที่สั้นกระชับและเข้าใจง่าย นักเรียนรุ่นนี้โดยภาพรวมจะใช้เวลาในการจดบันทึกนาน ทำให้ส่งผลกระทบในการทำกิจกรรมต่อไป หลังจากทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูจึงปรับการจดบันทึกให้น้อยลง โดยเป็นการเขียนเติมคำในช่องว่างในใบบันทึกความรู้ที่ครูแจกให้ โดยเติมแต่ประดิษฐ์ที่สำคัญ ทำให้นักเรียนที่ใช้เวลาในการจดบันทึกน้อยลง สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้เร็วขึ้น ครูผู้สอนสามารถควบคุมเวลาให้เป็นไปตามแผนการสอนได้

นอกจากนั้นครูในทีมพบว่าสื่อนั้นรูปภาพนั้นหากเพิ่มเส้นรังสีจากดวงอาทิตย์ในรูปภาพ ให้มากขึ้นอีกเพียงแค่๒เส้น จะทำให้มีความชัดเจนและนักเรียนก็จะสังเกตรังสีที่เสมีอนเส้นขานนได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม การตั้งค่าตามจากภาพและให้สังเกตสิ่งที่เปลี่ยนไปจากภาพนั้น นักเรียนสังเกตและอธิบายได้ดีมากขึ้น เมื่อเพื่อนและเปลี่ยนและช่วยมองทำให้นักเรียนหลายคนเห็นภาพได้รวดเร็วและเกิดความเข้าใจที่มากขึ้น

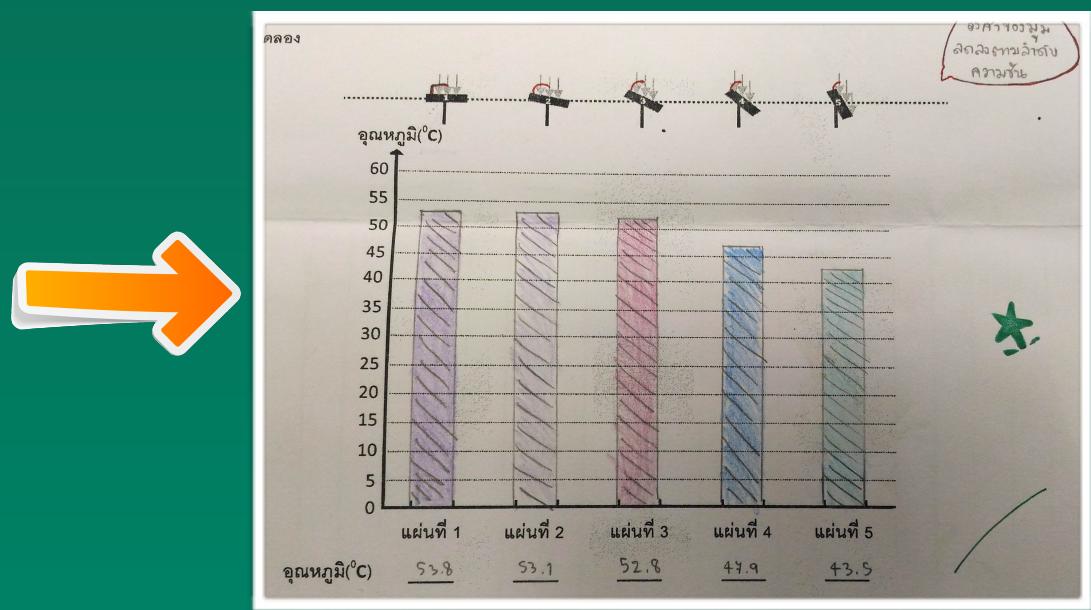
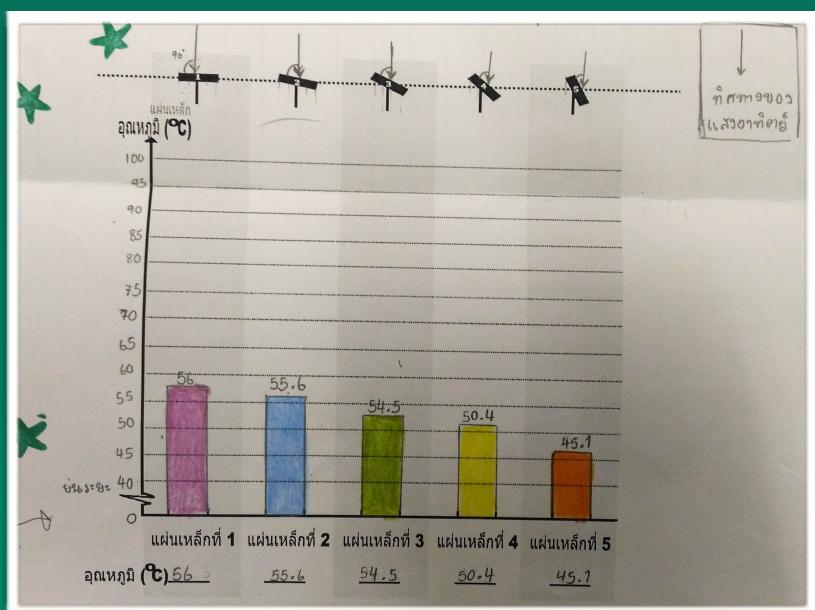
คำอ่าน : นักเรียนต้อง หากตรวจสอบให้กับโลกว่าจะมีระยะห่างมากเท่าไหร่ จานี้ไม่ใช่สิ่นสุด ลังสิจากวงอาทิตย์ที่ส่อง光芒อีกมาก ๕ เส้น ๑๒ มีลักษณะอย่างไร

ครูผู้สอนจะต้องรีบทางไปเร็วๆ ไม่ใช่สิ่นสุด ทำกันด้วยห่วงวงอาทิตย์เป็นโลกที่ส่อง光芒ที่ส่องใส่ใจๆ ช่องว่างอย่างกว้างๆ อาจมีตัวที่

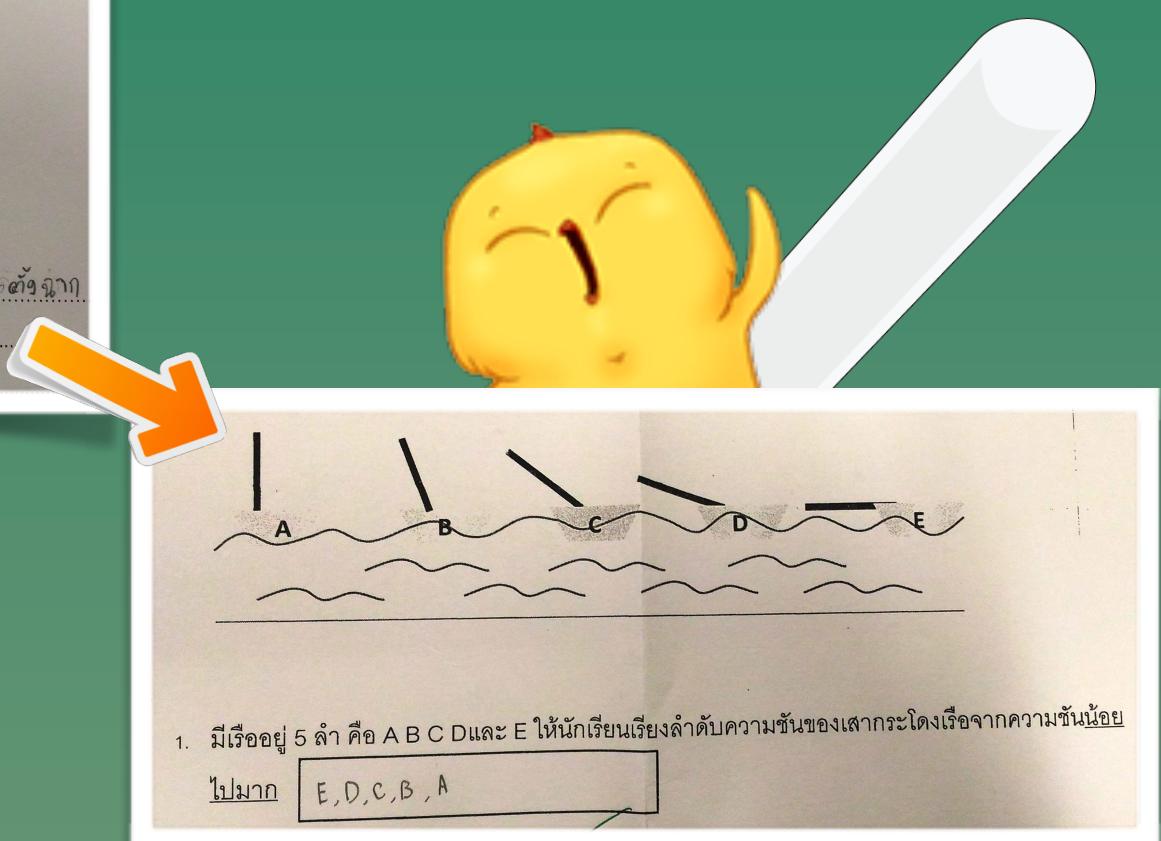
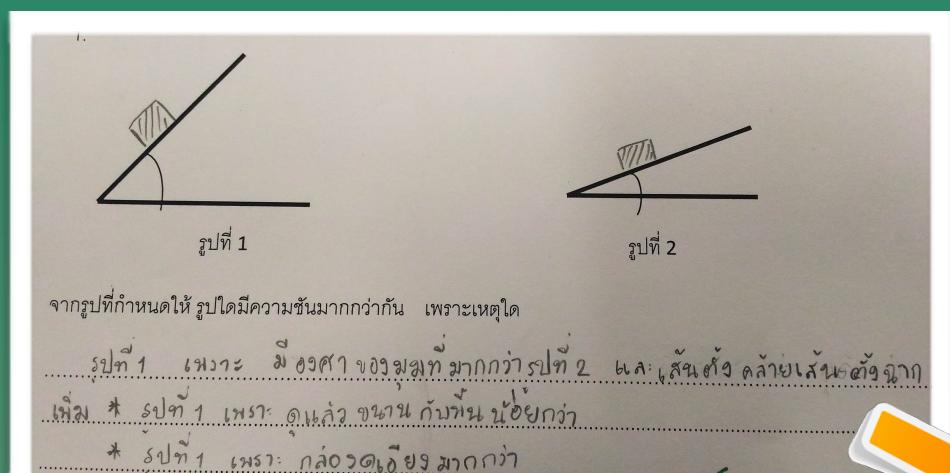
จะต้องตั้งใจฟังและฟังอย่างดี รวมถึงน้องๆ ที่ไม่รู้สึกดี แต่ก็ต้องลองดู ทำกันด้วยห่วงวงอาทิตย์เป็นโลกที่ส่องใส่ใจๆ ช่องว่างอย่างกว้างๆ อาจมีตัวที่

ในภาคเรียนที่ผ่านมาครรุพยาภยามให้นักเรียนใส่กรอบประดิษฐ์ที่สำคัญโดยการวัดกรอบของ บางคนก็ทำตาม บางคนก็ไม่ทำ ทำให้บางครั้งการไปทบทวนก็ไม่ได้เน้นประเด็นที่สำคัญ ในภาคเรียนนี้ ครรุจึงเพิ่มกรอบสี่เหลี่ยมที่อยู่ในใบจดบันทึกเป็นช่องให้นักเรียนสรุป เพื่อเวลาที่เด็กกลับไปทบทวนจะเห็นส่วนที่เน้นอยู่ในกล่องข้อความของเขางาน และครุจะมีการถามเพื่อทบทวนทุกครั้ง ที่เขียนแผนการสอนใหม่ นักเรียนที่ลืมก็จะรู้ว่าประดิษฐ์ที่สำคัญนั้นอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมจะทำให้กลับไปอ่านบทหวานได้ชัดเจนขึ้น และเมื่อนักเรียนหลายคนที่เกิดความมั่นใจในการแลกเปลี่ยนมากขึ้น

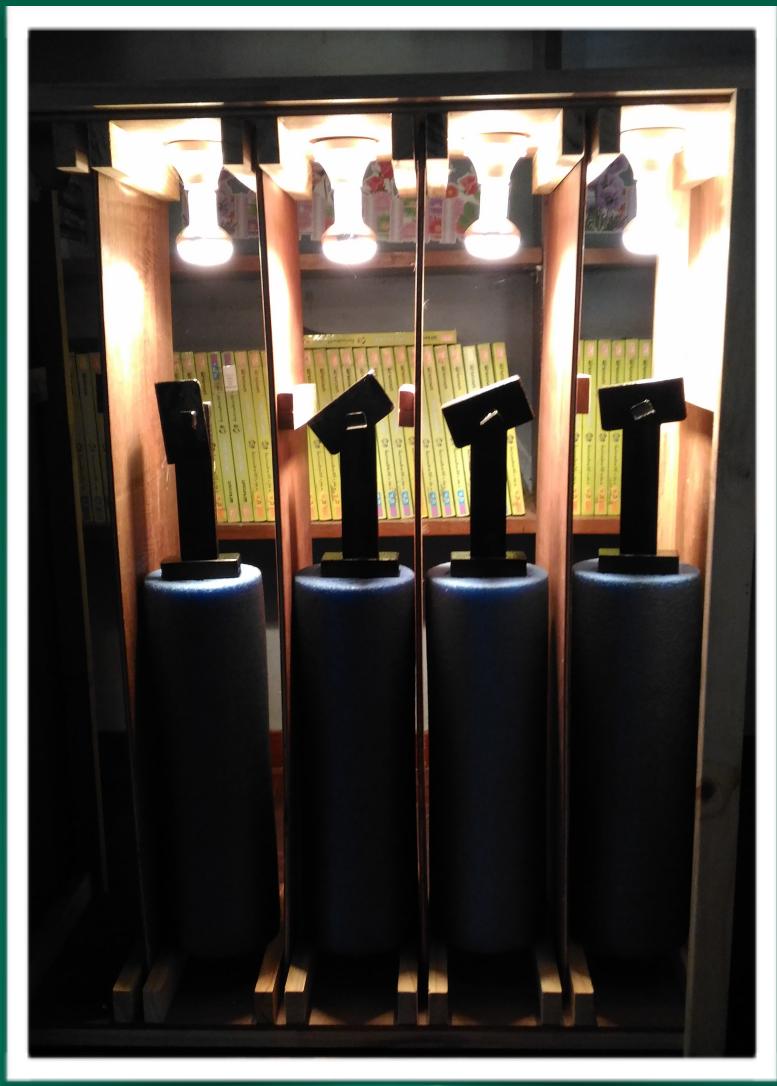
hely ครั้งที่เราอุยกุจจะฝึกเด็กให้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ มากมาย จนเราจำใส่เข้าไปในกิจกรรม แต่กลับกลายเป็นการทำให้เวลาในการทำกิจกรรมนั้นเพิ่มมากขึ้น จนเราพลาดส่วนที่ต้องการเน้นไป เพราะมันมีหลายอย่างที่นักเรียนต้องเผชิญและแก้ปัญหา เมื่อเจอบัญหานี้ครูต้องปรับกิจกรรมและสื่อให้ใช้เวลาลดลง เช่น การวางแผนภูมิแท่งที่เคยมีการย่นระยะ ก็ปรับเปลี่ยนไปเป็นการสร้างแผนภูมิแท่งแบบมาตรฐานๆ นักเรียนจะได้มีต้องไปเสียเวลาทำความเข้าใจกับการย่นระยะแต่เมื่อเวลาให้กับการพิจารณาแนวโน้มข้อมูลของแผนภูมิที่จะนำพาสู่บัญช่องเนื้อหาในกิจกรรมนั้นได้ดีขึ้น

อีกสิ่งที่มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในใบงาน คือ การปรับการใช้รูปที่มีความเป็นนามธรรม เป็นภาพที่มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น เรื่องความชัน มีการเปลี่ยนรูปจากการให้เส้นเพียง ๒ เส้นที่แสดงพื้นที่ลาดเอียง มาเป็นรูปเรื่องที่มีลักษณะ โถงเรียบง่าย บุบเบิล จึงเป็นภาพที่นักเรียนเข้ามาสัมผัสถึงได้ดีกว่า จากการที่ครูผู้สอนได้เดินดูและสังเกตการจัดเรียงลำดับความชันของลักษณะ โถงเรื่อง นักเรียนส่วนใหญ่เห็นภาพและเกิดการรับรู้ถึงความชันจากภาพ ได้ดีและสามารถเรียงลำดับได้อย่างถูกต้อง

น้องจากสื่อที่เป็นใบงานกิจกรรมแล้ว ครูผู้สอนและทีมยังต้องคิดถึงสภาพลมฟ้าอากาศที่มีผลต่อการทำกิจกรรมการทดลอง “เรื่องมุมทดลองของแบบห้องแสงที่มีผลต่ออุณหภูมิ” เพราะการทำกิจกรรมการทดลองนี้ต้องใช้แสงอาทิตย์ในการทดลอง แต่เมื่อจากสภาพอากาศที่มีฝนตกอย่างต่อเนื่องหรือมีเมฆครึ่งทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมการทดลองนี้ได้ ครูผู้สอนและทีมจึงได้คิดอุปกรณ์ที่จะช่วยให้เห็นถึงแสงอาทิตย์และมุมทดลองที่มีผลต่ออุณหภูมิ โดยให้ฝ่ายสื่อช่วยเหลือในการสร้างอุปกรณ์นี้จากไม้จำลวง แห่นเหล็กขนาดเล็ก และหลอดไฟที่จะทดแทนแสงอาทิตย์ ทำให้เด็กเห็นภาพและเกิดความเข้าใจ แม้จะมีอุปสรรคด้านกลมฟ้าอากาศแต่ก็เกิดการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์จำลวงได้ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง จำลองนั้นไปสร้างแผนภูมิแห่งแสงและสามารถสรุปความรู้จากกิจกรรมนั้นตามที่ครูคาดการณ์เอาไว้ได้ ไม่เพียงแค่นั้นครูก็จะหาช่วงเวลาที่มีแสงอาทิตย์เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้ทดลองจากแสงอาทิตย์จริง ๆ นอกห้องเรียน เช่น พักกลางวันเวลาจะเป็นในวันนั้นหรือวันนั้น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากปฏิภูติการณ์จริงที่เกิดขึ้น

จากการวางแผนการสอนร่วมกันกับทีมและเข้าใจการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมและตั้งคำถามที่พุ่งเป้าไปยังประดิษฐ์หลัก เลือกใช้คำที่กระชับและเหมาะสมกับผู้เรียน เกิดการตอบสนองตนเองของครูผู้สอนซึ่งในทุกรังที่จะทำการสอน จะมีคำถามที่ครูคาดคะมานอยู่ข้างมาว่า “ต้องการให้ผู้เรียนได้อะไรจากกิจกรรมนี้” “ข้อสรุปที่เราต้องการให้เด็กได้จากการกิจกรรมนี้คืออะไร” “คำแนะนำแบบไหนที่จะให้ได้ข้อสรุปที่เราวางแผนเอาไว้” ส่งผลให้ต้องกลับไปบททวนทุกรังว่าคำแนะนำที่เราเพิ่งคิดมานั้นจะพาไปถึงคำตอบนั้นหรือไม่ถ้าคิดว่า “ไม่” คำไหนที่จะใช้และพาไปสู่ประดิษฐ์ตอบที่คาดการณ์เอาไว้ได้มากที่สุด แม้เราจะคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นไม่ได้ทั้งหมดแต่การตั้งคำถามที่ถูกใจช่วยให้เราได้ประดิษฐ์ตอบจากผู้เรียนที่ใกล้เคียงที่สุดและไม่หลุดออกจากเนื้อหาที่เราคาดการณ์ไว้มากนัก น้องจากนี้ครูผู้สอนยังเรียนรู้ถึงการปรับเปลี่ยนสื่อที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และการบันทึกความรู้ของผู้เรียน ทำให้กระบวนการเรียนรู้ในห้องเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูสามารถควบคุมเวลาในการทำกิจกรรมตามแผนการสอน ควบคุมชั้นเรียนและเวลาในการเลิกเปลี่ยนทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ได้

ครูวิ วิสาขा ข่าทิพย์พาห์
ครูวิชาชีวะและภาษาไทย ชั้น ๖